

Riksdagen

Uppteckningar vid

EU-nämndens sammanträden

2025/26:50

Fredagen den 10 juli

§ 1 Allmänna frågor

EU-minister Jessica Rosencrantz

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 16 juni 2026**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 14 juli 2026**

Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN:

Klockan är 10 och vi öppnar dagens sammanträde med EU-nämnden. EU-minister Jessica Rosencrantz med medarbetare ska få sätta sig ner. Vi startar som vanligt med en återrapport från mötet i rådet den 16 juni.

Anf. 2 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Stort tack! Det är trevligt att se er här mitt i juli.

Allmänna rådets senaste möte hölls den 16 juni i Luxemburg. Jag företrädde Sverige vid mötet. Nämnden har tagit del av den skriftliga återrapporten. Jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför möte i rådet den 14 juli 2026.

Vi går in på rådets dagordning. Den första punkten är 3, Övriga frågor. Det är en informationspunkt.

Anf. 4 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack, fru ordförande! Som ni har sett på dagordningen står MFF med under övriga frågor. Här väntas ordförandeskapet redogöra för tidslinjen och planeringen inför höstens MFF-arbete. Ingen diskussion förutses.

Anf. 5 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Det irländska ordförandeskapets prioriteringar – Föredragning av ordförandeskapet. Det är en diskussionspunkt. Statsrådet är här för att få mandat inför den diskussionen.

Anf. 6 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Mötet nästa vecka är det första under det irländska ordförandeskapet. Som alltid när ett nytt ordförandeskap tar vid presenterar de sina övergripande prioriteringar. På den här punkten tror jag att det som vanligt inte blir någon större diskussion, men regeringen välkomnar såklart ordförandeskapets presentation.

Anf. 7 JYTTE GUTELAND (S):

Tack till EU-ministern för detta och för ståndpunkten. Vi socialdemokrater delar väldigt mycket här. Vi tycker också att agendan ser rimlig ut. Den innehåller det vi kan förvänta oss i den tid vi lever i.

Möjligen kan man nämna att här står om konkurrenskraft, energi, digitalisering, handel och så vidare, men även beredskap och hållbarhet är viktigt. Det är bra om regeringen framför det i sin ståndpunkt.

Det som vi framför allt vill säga är det som vi har tagit upp tidigare om handeln. Det står om en öppen och regelbaserad handel. Vi vill gärna också få med ordet rättvis.

Det är någonting som vi har tagit upp tidigare. Om vi inte får gehör för det kommer vi att vilja ha med det som en avvikande ståndpunkt.

Anf. 8 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

När det gäller ordförandeskapets program tror jag att vi har haft den diskussionen förut. Vi brukar inte gå in med alltför detaljerade synpunkter på ordförandeskapets program som sådant. Varje land väljer såklart att lyfta fram sina prioriteringar när det tillträder.

I det irländska fallet är det fokus på konkurrenskraft, värderingar och säkerhet. Det är i hög grad prioriteringar som vi tycker är rimliga att EU ägnar sig åt. Sedan kommer vi inte att ha detaljsynpunkter på det irländska programmet.

Vi kommer såklart att återkomma i alla olika lagstiftningsakter framöver och substantiella diskussioner. Det irländska ordförandeskapsprogrammet får någonstans stå för dem. Men vi tycker ändå att deras övergripande teman har en bra inriktning.

Anf. 9 VICE ORDFÖRANDEN:

Det ser lite olika ut beroende på hur man gör på råden. Ibland kommer statsråd hit till EU-nämnden, och då är detta bara en informationspunkt. Man noterar bara ordförandeskapets prioriteringar. Här kommer det som en diskussionspunkt med en ståndpunkt från regeringen.

Som Jytte Guteland säger har vi velat ha in ordet rättvisa när det gäller den öppna och regelbaserade handeln. Det är i relation till regeringens ståndpunkt här. Vi flaggar för en avvikande ståndpunkt.

Jag kan konstatera det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna om ordet rättvis när det gäller handel.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förenkling: lägesrapport och framtida inriktning. Det är en diskussionspunkt. EU-ministern är här för att få mandat inför den diskussionen.

Fru ordförande! Under den här dagordningspunkten ska rådet få en presentation av ordförandeskapet av hur förhandlingsarbetet med de så kallade omnibuspakten om förenkling går. Det ska även hållas en diskussion om arbetets framtida inriktning.

Vid Europeiska rådet i mars underströks vikten av att arbeta med regelförenkling för att stärka EU:s konkurrenskraft, vilket regeringen givetvis välkomnade eftersom det har varit en prioritering som vi länge drivit på för. En del av arbetet rör de förslag till omnibusar om regelförenkling som kommissionen har presenterat, vilket hittills är tolv paket.

Förhandlingarna har under våren och början av sommaren varit intensiva. Det irländska ordförandeskapet kommer nu att ta över arbetet med att uppnå en allmän riktlinje i fyra av paketen. Det gäller Omnibus VII om digitala frågor, VIII om miljö, XI om fordon och X om foder och livsmedel. Ordförandeskapet har även inlett arbetet med de två paket om energiprodukter respektive skatter som presenterades för bara några veckor sedan.

Vidare ligger tre paket i trilog. Det är Omnibus IV om en ny definition av små och medelstora företag, tekniska specifikationer och digitalisering, Omnibus V om försvarsupphandling och VI om kemikalier.

Regeringen stöder det fortsatta arbetet med regelförenkling på EU-nivå inklusive omnibusförhandlingarna. Det är viktigt att alla förslag bidrar till verklig regelförenkling för att förenkla för europeiska företag och därigenom stärka EU:s konkurrenskraft. Förenklingsarbetet är viktigt. Men det är även av stor vikt att ny EU-lagstiftning blir rätt redan från början. Här ligger ett stort ansvar hos alla tre institutionerna att sträva efter bättre fungerande lagstiftning.

Anf. 11 JYTTE GUTELAND (S):

Tack än en gång till EU-ministern för detta och också för beskrivningen muntligt.

Vi socialdemokrater delar i mångt och mycket det som tas upp både från kommissionen och i regeringens ståndpunkt om att det är viktigt med regelförenklingar. Vi ser också att företag kan drabbas av dubbla regler, onödigt byråkrati och även av att fingrarna är väldigt djupt nere i syltburken. Vi ser också ett behov av regelförenklingar.

Däremot vill vi nämna här mer till protokollet att vi inte ser det som ett statiskt arbete. Det handlar inte om en exakt procent eller så, som det ibland framförs i debatterna, utan det handlar om att man ska få bort onödiga regler, felaktiga regler eller krångligheter. Därför kan det vara att man vill ha ännu färre regler, beroende på vad som är rätt. Det är ett kvalitativt arbete och inte ett kvantitativt. Det tycker vi är viktigt.

Vi vill också nämna till ståndpunkten att vi tidigare har haft en avvikande ståndpunkt där vi har tagit upp hållbarhetsfrågor och arbetsmarknadsfrågor där vi vill värna miljö och människor. Det kommer vi att vilja hålla fast vid, om det inte är så att ministern här i dag förutom de centrala policymålen som värnas vill lägga till miljö, klimat, hälsa, arbetsmarknad och trygghet för arbetstagarna.

Om ministern vill lägga till det behöver vi inte hålla fast vid vår avvikande ståndpunkt. Men vi tycker att det blir för fluffigt att bara nämna centrala policymål. I så fall vill vi ha med vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! När det kommer till punkten som handlar om regelförenkling har vi från Miljöpartiets sida redovisat vår oro, som ligger i linje med det som Socialdemokraterna just redogjorde för.

Nu när vi har Omnibus VIII, som specifikt handlar om miljö, väcks det en oro när kommissionen talar om gemensamma miljöbedömningar och förenklade tillståndprocesser.

Det finns olika rättsakter inom EU som ska samlas. Då ska man, i varje fall enligt det som beskrivs, hitta avvägningar. När i dag ett Natura 2000-område har bestämts för skydd är det under rättsakten som handlar om art- och habitatdirektiven och inte genom en samlad bedömning.

Det oroar mig som har sett att art- och habitatdirektiven har varit väldigt bärande i att försöka att bidra till att ge ett skydd till EU:s mest hotade arter. Ska man lägga in det och sammanväga det med andra rättsakter som på olika sätt berör miljön men som inte specifikt berör artskydd är oron att det kommer att förlora i tyngd och inte innebära ett absolut skydd för arterna såsom det är tänkt i dag.

Min fråga är om regeringen instämmer i att Omnibus VIII-paketet inte ska innebära en förskjutning från separata rättsliga prövningar till en enda samlad bedömning där naturvärden riskerar att förlora i styrka. Om regeringen instämmer i den oron och bedömningen, hur tänker regeringen verka för att stärka artskyddet och i detta fall de separata rättsakterna?

Anf. 13 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag vill egentligen bara säga att vi naturligtvis står kvar vid vår avvikande ståndpunkt. Det handlar om att vi tycker att det är viktigt att betona att klimat- och miljömålen ska följas.

Det är extremt viktigt med tanke på hur situationen i världen ser ut i dag att verkligen betona detta. Även om jag vet att regeringen ibland säger att man värnar om detta behöver det understrykas ytterligare.

Anf. 14 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Jag kan börja med att säga att det är en övergripande lägesrapport och diskussion om förenklingsarbetet i stort. Det är klart att det finns mängder av synpunkter vi kan ha i de olika omnibusarna.

På en generell nivå, som svar på Miljöpartiets fråga och synpunkt, tycker vi att det är positivt att man gör översyn av tillståndprocesser i syfte att förenkla och att undvika överlappande regelverk.

Det kan gälla på miljöområdet. Det gäller även när vi till exempel diskuterar frågan om digital lagstiftning, där vi har flera rättsakter som överlappar varandra. Ambitionen är snarare att försöka renodla. Sedan får vi återkomma mer i detalj om exakt det som Rebecca Le Moine beskriver om Omnibus VIII.

I grund och botten, precis som vi gör i Sverige, är det positivt och bra med en mer samordnad tillståndprocess så att inte företag och andra aktörer inte vet vad som gäller. Jag ser framför mig att den här diskussionen blir på en mer övergripande nivå.

När det gäller frågan om miljö, klimat och hälsa är det självklart värden som vi står upp för. Inte minst när det gäller Centerpartiets fråga och synpunkt om klimatmål har Sverige varit drivande att nu få på plats ett 2040-mål om att minska utsläppen med 90 procent.

Vi har också varit väldigt tydliga exempelvis inför den översyn som kommissionen ska komma med nu i veckan om utsläppshandelssystemet. Vi vill inte se en urvattnig utan snarare en förstärkning. Det är klart att vi fortsatt kommer att hålla i både klimatmål och de verktyg som leder oss dit.

Med det sagt finns det utrymme för regelförenkling inom ramen för detta som verkligen kan säkerställa att det samtidigt blir enklare för våra företag.

Omnibus I om hållbarhetsrapportering är ett bra exempel där tillämpningsområdet för direktivet om företagens hållbarhetsrapportering har begränsats genom att trösklarna höjts till mer än 1 000 anställda och över 450 miljoner euro i årlig nettoomsättning.

Det är samma sak för vår gränsjusteringsmekanism för koldioxid, CBAM. Där har vi med regelförenklingar sett till att undanta 91 procent av företagen men fortsatt omfatta 99 procent av de inbäddade utsläppen.

Inom ramen för fortsatt högt ställda mål finns det alltså verkligen utrymme för att göra omfattande regelförenklingar. Fokus är självklart på att det ska vara kvalitativa regler. Men det finns också ett egenvärde i sig i att få ned den samlade regelbördan, apropå kvalitet och kvantitet.

Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar för svaret.

Jag förstår att det kommer att vara på en övergripande nivå. Med tanke på det vill jag tydliggöra att vi står fast vid vår avvikande ståndpunkt, som är på en övergripande nivå.

Statsrådet nämnde att regelförenkling har ett egenvärde i sig. Från mitt perspektiv har arternas existens och fortsatta existens ett egenvärde i sig. Detta får alltså inte ske på bekostnad, från mitt perspektiv, av arternas fortsatta existens. Jag säger det eftersom artskyddet tenderar att urvattnas när man gör dessa samlade bedömningar.

På en övergripande nivå handlar det om att regelförenkling inte får ske på bekostnad av artskydd, natur, miljö och klimat, arbetstagares rättigheter, mänskliga rättigheter och de delar som har nämnts tidigare. Det blir alltså en övergripande avvikande ståndpunkt.

Anf. 16 ELIN NILSSON (L):

Fru ordförande! Tack för svaren som givits hittills, statsrådet!

Jag har bara en allmän kommentar. Om nu Natura 2000 och art-och habitatdirektivet ingår i förenklingsarbetet är det väl ett ypperligt tillfälle att, precis som regeringen har gjort under mandatperioden, tillvarata svenska intressen och föra fram svenska förutsättningar, till exempel i fråga om skogen. Här har vi ett stort arbete att göra. Vi har gjort det nationellt. Men det behöver göras också på EU-nivå. Ingen gynnas nämligen av att EU utvecklas till ett byråkratiskt monster.

Jag önskar lycka till.

Anf. 17 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Vi socialdemokrater vill hålla fast vid vår avvikande standpunkt, som vi haft sedan tidigare. Det gör vi mot bakgrund av att vi tror att det ändå kommer att finnas länder som vill använda detta omnibusarbete till att vattna ur frågor om miljö och klimat, arbetsrätt, hälsa och djurvälstånd. Man kommer att vilja använda det för det.

Vi tror och hoppas att den svenska attityden handlar om att inte ha dubblade regler, svårigheter, krångel och så vidare. Det är något annat. Vi är helt med på att det finns jättemycket krångligheter och besvär för företag, till exempel dubblningar och flera myndigheter som ska ha rapporter. Det är jättemycket som företag, inte minst mindre företag, drabbas av.

Där är vi helt med och vill verkligen se till att förbättra regelverket så att man inte ska ha de här krångligheterna. Ingen vinner på dem. Ingen är mer dedikerad det arbetet än vårt parti också, så att ni vet det.

Däremot kommer det att finnas länder som vill använda det för att få bort sådant som är substantiellt för de frågor som vi har nämnt. Det vill vi verkligen inte medverka till.

Anf. 18 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag ska försöka runda av den här punkten. Jag tycker att jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning men med avvikande standpunkter från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Centerpartiet.

Anf. 19 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Ordförande! Även vi står fast vid vår tidigare avvikande standpunkt om regelförenklingar.

Anf. 20 VICE ORDFÖRANDEN:

Även Vänsterpartiet står alltså fast vid sin tidigare avvikande standpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Slutsatser om utvärderingen av den årliga rättsstatsdialogen. Det är en beslutspunkt. EU-ministern är här för att få mandat inför detta beslut.

Anf. 21 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Den årliga rättsstatsdialogen äger rum inom den ram som fastställdes i allmänna rådets slutsatser den 16 december 2014. Dialogen utvärderades under 2019 och 2023, men inga rådsslutsatser om utvärderingen kunde då nås på grund av blockeringar från framför allt Ungern och Polen. Slutsatserna antogs i stället som ordförandeskapsslutsatser.

Ungern och Polen visar nu en ny inställning till rättsstatsfrågorna. Ordförandeskapet gör därför bedömningen att samtliga medlemsstater nu kan ställa sig bakom innehållet i de slutsatser som diskuterades 2023. Ordförandeskapet har därför på nytt lagt fram förslag till slutsatser om utvärderingen som är identiska med 2023 års slutsatser.

Syftet är att bekräfta formerna för rättsstatsdialogen, så som den har utvecklats de senaste åren. Förslaget innehåller inga nyheter. Dialogen är planerad att utvärderas igen under slutet av 2027.

Dagordningspunkten tas upp på rådet som en diskussionspunkt, men i praktiken hoppas vi att en överenskommelse redan ska finnas på plats vid tiden för rådsmötet. Ordförandeskapet förutser därför ingen diskussion.

2025/26:50
10 juli

Anf. 22 VICE ORDFÖRANDEN:

Det här är en beslutspunkt. För ordningens skull måste vi då ställa frågan om det är ett mandat för ett beslut på rådet som statsrådet vill ha. Statsrådet sa nämligen att det kunde bli en diskussionspunkt. Vad säger statsrådet?

Anf. 23 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Det blir potentiellt en mindre diskussion men med syfte att fatta beslut. Det jag söker mandat för är att vi kan ställa oss bakom detta.

Anf. 24 VICE ORDFÖRANDEN:

Då tar vi det som en beslutspunkt.

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 7, Övriga frågor. Det är en informationspunkt.

Anf. 25 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! I anslutning till mötet kommer det att hållas en informell lunchdiskussion om färdplanen One Europe, One Market tillsammans med Enrico Letta.

Avslutningsvis vill jag informera nämnden om att det i anslutning till det allmänna rådet under förutsättning att enighet nås i rådet planeras fyra mellanstatliga konferenser med:

- Montenegro, för att provisoriskt stänga två förhandlingskapitel – kapitel 8 om konkurrenspolitik och kapitel 29 om tullunionen
- Albanien för att provisoriskt stänga tre förhandlingskapitel – kapitel 25 om forskning och vetenskap, kapitel 26 om utbildning och kultur och kapitel 30 om yttre förbindelser
- Ukraina respektive Moldavien för att öppna kluster 6, angående yttre förbindelser.

Det är positivt att arbetet med utvidgningen fortsätter.

Anf. 26 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Därmed tackar vi EU-minister Jessica Rosencrantz med medarbetare för den här gången och önskar lycka till på rådet. Vi önskar er också någon liten ledig stund i sommar innan vi ses på barrikaderna inför valet.

Anf. 27 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack så mycket! Jag önskar hela nämnden glad sommar.

§ 2 Utrikesfrågor

Kabinettssekreterare Dag Hartelius

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 15 juni 2026

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 13 juli 2026

Anf. 28 VICE ORDFÖRANDEN:

Kabinettssekreterare Dag Hartelius med medarbetare ska få sätta sig i lugn och ro.

Vi börjar som vanligt med en återrapport.

Anf. 29 Kabinettssekreterare DAG HARTELIUS:

EU-nämnden har mottagit en skriftlig återrapport från rådets möte den 15 juni. Jag har inget att tillägga.

Anf. 30 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför möte i rådet den 13 juli 2026 och dagordningspunkt 3, Aktuella frågor. Det är en informationspunkt.

Anf. 31 Kabinettssekreterare DAG HARTELIUS:

Rådets nästa möte hålls den 13 juli i Bryssel. På dagordningen står aktuella frågor och tre diskussionspunkter: Rysslands aggression mot Ukraina, situationen i Mellanöstern och situationen i Svarta havet.

Den höga representanten Kaja Kallas väntas som vanligt ta upp olika ämnen under dagordningspunkten Aktuella frågor. Även om ståndpunkter om de här frågorna inte ska förankras i riksdagen vill jag säga några ord om vad vi tror kan komma upp.

Vi har fått information om att den höga representanten har för avsikt att lyfta upp relationerna mellan EU och FN inför högnivåveckan i FN:s generalförsamling, UNGA, som i år äger rum 22–27 september.

I framtagandet av EU:s prioriteringar har Sverige särskilt drivit att det globala stödet till Ukraina behöver stärkas. Andra frågor är folkrätten och frågor med bäring på jämställdhet. Vi är också måna om att EU utnyttjar de möjligheter som högnivåveckan erbjuder till kontakter med globala partner i multilaterala frågor av gemensamt intresse.

Vi har också fått information om att den höga representanten har för avsikt att lyfta upp situationen i Bosnien och Hercegovina som en aktuell fråga. Det är med anledning av utvecklingen när det gäller utnämningen av efterträdaren till Bosnien och Hercegovinas höga representant Christian Schmidt. Kaja Kallas har nyligen besökt landet och väntas vid rådsmötet ge en återrapportering från sin resa.

I enlighet med vad som framfördes här i riksdagen inför förra FAC, i juni, där Bosnien och Hercegovina också var uppe som en aktuell fråga, anser regeringen att det är viktigt att fredsgenomföranderådet så snart som möjligt utser en lämplig efterträdare på posten som hög representant.

Det var aldrig meningen att funktionen som hög representant skulle bli permanent. Men en utfasning av funktionen bör ske ordnat och förutsätter

att Bosnien och Hercegovina kan fungera fredligt och institutionellt. Främsta ledstjärna i landets utveckling bör vara EU-närmandeprocessen. Den förutsätter att nödvändiga reformer genomförs fullt ut.

2025/26:50
10 juli

Anf. 32 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag tackar så mycket för informationen.

Jag börjar med relationen till FN, som förmodligen kommer upp. Jag vet att detta inte är något som det ska ges mandat för. Men jag tycker ändå att det vore på sin plats att Sverige, förutom folkrätten och jämställdheten, lyfter upp även klimatfrågan, med tanke på den extrema utveckling som sker, vilket vi har sett inte minst den här sommaren. Läget är akut. Det vore bra om Sverige i det sammanhanget verkligen kan nämna klimatet och miljön.

Bland de övriga frågorna finns en fråga som förmodligen inte kommer upp men som borde komma upp. Centerpartiet skulle önska att man tar upp den framöver och att man kan nämna det på ett lämpligt sätt för den höga representanten. Det handlar om det tekniska möte som har skett med talibanerna och hur vi förhåller oss till den typen av regimer.

Ett starkt medskick från Centerpartiet är att vi motsätter oss det mötet. Vi vet att regeringen har en annan ståndpunkt. Men det är inte bara vi, utan alla liberala krafter runt om i Europa har sagt ifrån och att det är olämpligt att EU håller på med detta, även om det bara är ett tekniskt möte.

Det är något som borde diskuteras som en övrig fråga framöver.

Anf. 33 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi ska komma ihåg att detta är dagordningspunkt 3, Aktuella frågor, som EU:s höga representant tar upp på det utrikes- och säkerhetspolitiska området. Det är en informationspunkt.

Jag ger ordet till kabinetssekreteraren, som får välja hur medskicket från Centerpartiet ska hanteras.

Anf. 34 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS:

Fru ordförande! Jag noterar medskicket. Jag vill också tillägga, vilket jag tror är känt, att Sverige har ett starkt engagemang i det internationella klimatarbetet och driver ett omfattande utvecklingsarbete inom klimatområdet.

Högnivåveckan ger möjlighet till engagemang och dialog i en bredd av svenska prioriteringar. Det gäller de som jag nämnde men också klimatfrågan. Det kommer bland annat att hållas ett toppmöte om existentiella hot av havsnivåhöjning. Där kommer Sverige att vara representerat.

Anf. 35 VICE ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Det är en diskussionspunkt, och kabinetssekreteraren är här för att få mandat inför den diskussionen.

Dagordningens första diskussionspunkt är Rysslands aggression mot Ukraina.

Låt mig börja med att notera att enigheten bakom stödet till Ukraina har stärkts ytterligare den senaste månaden. Europeiska rådet antog i juni för första gången på lång tid gemensamma slutsatser om Ukraina, som alltså alla 27 medlemsstater ställde sig bakom. Samtidigt enades G7 vid toppmötet i Évian om en stark toppmötesdeklaration som innehöll tydliga skrivningar om fortsatt starkt stöd till Ukraina och skärpta sanktioner mot Ryssland. Dessutom antog Nato tidigare i veckan en toppmötesdeklaration i Ankara som innehöll ytterligare utfästelser om omfattande stöd till Ukraina. Allt detta är förstås mycket viktigt.

Dessutom fortsätter Ukraina med sin framgångsrika fjärrbekämpning. Vi ser ett mer sårbart Ryssland, pressat både ekonomiskt och på slagfältet. Det råder bränslebrist på flera ställen i landet. På Krim har situationen blivit så ansträngd att lokala ryska makthavare tvingats införa rullande strömavbrott, oregelbunden mobiltäckning, sänkt vattentryck i ledningarna och stopp i spårvagnstrafiken.

Det är mycket välkommet att EU har genomfört den första utbetalningen av sitt 90-miljarderslån. Det är också glädjande att avtalet med Ukraina om köp av 16 Gripen E/F undertecknades den 30 juni. Regeringen verkar nu för en skyndsam hantering av kommande investeringsplaner för lånet, där bland annat Gripen ingår. Regeringen verkar för fortsatt stöd till Ukraina också bortom lånet.

Ukrainas energisystem är hårt ansatt och i stort behov av stöd inför kommande vinter. Regeringen beslutade därför i juni om ett nytt stödpaket på närmare 1,5 miljarder kronor till Ukrainas energisektor. Därtill fortsätter regeringen att uppmana andra länder att öka det bilaterala stödet till Ukraina.

Regeringen fortsätter också att framhålla att frågan om att använda de frysta ryska centralbankstillgångarna behöver ligga kvar på bordet.

Ukrainas framtida EU-medlemskap är centralt för Ukrainas och EU:s långsiktiga säkerhet. Regeringen välkomnar därför att det första förhandlingsklustret för Ukrainas och Moldaviens EU-anslutning har öppnats. Samtidigt fortsätter regeringen att verka för att samtliga förhandlingskluster ska öppnas utan dröjsmål och i linje med kommissionens bedömning.

Ett kraftfullt 21:a sanktionspaket mot Ryssland väntas antas i anslutning till FAC. Det är positivt att EU genom paketet väntas frysa oljepristaket på den nuvarande låga nivån för att därigenom undvika att Ryssland gynnas av turbulensen på den globala oljemarknaden efter stängningen av Hormuzsundet. Det är också särskilt välkommet med skärpta åtgärder mot ett betydande antal ryska banker.

För att ytterligare minska de ryska energiintäkterna fortsätter regeringen att driva på för att EU framgent ska införa sanktioner mot stora ryska oljebolag och ett fullt maritimt tjänsteförbud mot fartyg som fraktar rysk olja, rysk gas och ryskt kol. Regeringen verkar också för att EU och dess medlemsstater ska vidta ytterligare åtgärder mot skuggflottan och dess möjliggörare. Det är viktigt att alla medlemsstater tar ansvar för att motverka detta.

Regeringen välkomnar att förslaget om att ryska soldater som har stridit eller strider i anfallskriget mot Ukraina inte ska få resa in i Schengen nu blir verklighet genom det 21:a sanktionspaketet, då de utgör ett hot mot Europas säkerhet. Regeringen kommer att fortsätta att driva förslag om långsiktiga viseringsbegränsningar för dessa personer också bortom sanktionspaketet. Regeringen verkar också för en mer restriktiv viseringspolicy för ryska turister som vill semestra i EU.

Vi beklagar just nu att alla medlemsstater inte verkar kunna acceptera förslaget om sanktioner på fiskeriområdet i sanktionspaketet, något som Sverige har verkat för.

Avslutningsvis: Sverige står helhjärtat bakom och ger aktivt stöd till Ukrainas ansträngningar för att de olagligt deporterade och tvångsförflyttade ukrainska barnen ska kunna återvända och ges det stöd som krävs samt att de ansvariga för brotten ställs inför rätta. Ansvarsutkrävande är en förutsättning för en rättvis och hållbar fred grundad i folkrätten.

Regeringen har varit drivande för upprättande av mekanismer för att säkerställa ansvarsutkrävande för Rysslands aggression. I juni blev Sverige också, som riksdagen är väl medveten om, en av de grundande medlemmarna av en aggressionsbrottstribunal och en internationell skadeståndskommission för Ukraina.

Anf. 37 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Ordförande! Vi står som vanligt fullt bakom regeringen i den här ståndpunkten. Det är väldigt glädjande att höra att stödet inom EU har stärkts. Det är en viktig signal till Ukraina och en otroligt viktig signal mot Ryssland. Vi instämmer också i att det är viktigt att frågan om de frysta ryska tillgångarna ligger kvar på bordet.

Också det 21:a sanktionspaketet är oerhört viktigt. Det innehåller flera viktiga delar, men vi beklagar ändå att varken konstgödsel eller fisk verkar bli en del av paketet. Jag undrar framför allt vad som är de största hindren i fiskdelen. Vad är det som gör att det inte gått att nå enighet om detta?

Sedan vill jag bara säga att det såklart också är väldigt bra att regeringen fortsätter att verka för att öppna samtliga förhandlingskluster.

Anf. 38 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Självklart står vi fullt ut bakom regeringens ståndpunkt. Även jag vill säga att det är positivt att höra att det nu verkar finnas ett starkt stöd i hela EU.

Jag har en fråga angående de frysta ryska tillgångarna. Hur uppfattar regeringen och kabinetssekreteraren att den frågan ligger just nu? Är den väldigt långt bort, eller börjar den återigen segla upp som en möjlighet? Var befinner den sig?

Jag instämmer också i detta med fisken.

Anf. 39 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS:

När det gäller fisken har det visat sig att ett antal medlemsländer har en icke obetydlig industri på hemmaplan för fiskbearbetning, till och med länder som man kanske förvånar sig över själva fiskar ganska mycket. Det är alltså den frågan som har dykt upp och gjort att dessa länder har anført svårigheter med detta.

När det gäller frågan om de frysta ryska tillgångarna var det som sagt något som regeringen drev hårt i höstas. Sedan blev frågan om inte fryst så i alla fall avvaktande efter det att vi kom fram till lösningen med 90-miljarderslånet.

Men som sagt: Vi tillhör de medlemsländer som för dialog med andra medlemsländer, och även länder utanför EU, om att försöka ta initiativ till att få fart på frågan igen – också givet att vi har dels en ny situation när det gäller Ryssland och Ukraina, dels en ny situation i rådet, framför allt efter det ungerska valet.

Anf. 40 VICE ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkt 5 på rådsdagordningen, Situationen i Mellanöstern. Det är en diskussionspunkt, och kabinetssekreteraren är här för att få mandat inför den diskussionen.

Anf. 41 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS:

Dagordningens andra diskussionspunkt rör situationen i Mellanöstern.

De senaste dygnens attacker visar hur skör överenskommelsen mellan Iran och USA är. Stridigheterna måste upphöra på alla fronter och fri sjöfart genom Hormuzsundet återupprättas. Det är avgörande att parterna visar största möjliga återhållsamhet och fullt ut förbinder sig till diplomati och seriösa förhandlingar som kan leda till en heltäckande och hållbar överenskommelse. Iran får aldrig tillåtas utveckla kärnvapen eller hota säkerheten i regionen och i väst.

Fri sjöfart i Hormuzsundet måste säkerställas i enlighet med folkrätten. Att havsrättens regler respekteras är ett grundläggande intresse för Sverige. Det är oroande att vi ser tecken på att Iran överväger alternativa system som riskerar att begränsa eller villkora denna rätt.

Regeringen beslutade den 2 juli att bidra med stabsofficerare till planeringen av en eventuell insats inom ramen för det fransk-brittiska initiativet för att säkra fri sjöfart i Hormuzsundet. Vi överväger dessutom att kunna bidra med minröjningsförmåga på sikt, förutsatt att grundläggande förutsättningar finns på plats. Dessa förutsättningar gäller inte minst den folkrättsliga grunden och ett förbättrat säkerhetsläge.

Regeringen verkar för att trycket på Iran ska upprätthållas. EU måste fortsatt stå upp för att det iranska folkets krav på respekt för sina mänskliga rättigheter ska höras. Regeringen har tagit initiativ till ytterligare listningar under MR-sanktionsregimen för Iran och verkar för ett snabbt antagande.

På samma gång får EU och omvärlden inte tappa fokus på Gaza. För att fredsplanen ska kunna implementeras till fullo krävs att Hamas avväpnas och att Israel drar sig tillbaka. Dessvärre verkar Hamas ha stärkt sina positioner i de delar av Gaza som de kontrollerar, och från israeliskt håll finns inga indikationer på något tillbakadragande från den del som de kontrollerar.

Vi noterar Hamas uttalande från den 6 juli om att lösa upp det styrande organet för Gaza, men för att komma framåt i nästa steg i fredsprocessen behöver detta omsättas i praktiken. Det är viktigt att EU fortsätter att verka för att fredsplanen genomförs fullt ut.

Den humanitära situationen för Gazas civilbefolkning är fortsatt mycket allvarlig. Israel fortsätter att begränsa det humanitära tillträdet. Det görs bland annat genom restriktioner gentemot internationella hjälparbetare. EU måste fortsätta att tydligt kräva omedelbara förbättringar. Regeringens krav om obehindrat, säkert och varaktigt humanitärt tillträde kommer att kvarstå tills detta säkerställs.

Också på Västbanken ser regeringen med stor oro på utvecklingen med fortsatt bosättarvåld och bosättarexpansion. Detta måste få ett slut. Bosättningspolitiken strider mot folkrätten och underminerar tvåstatslösningen.

Regeringen välkomnar att kommissionen nu har presenterat förslag på åtgärder för att stärka differentieringspolitiken. Papperet från kommissionen föreslår åtgärder för bättre efterlevnad av existerande regler och tar upp möjliga optioner för ytterligare åtgärder, där element som tas upp i det svensk-franska initiativ som låg bakom initiativet finns med.

Vi behöver analysera förslaget närmare innan vi kan ta ställning till de olika optionerna. Regeringen anser att förslaget ska ha sin juridiska bas i handelspolitiken och fokusera på förslag som har reell påverkan på handeln med bosättarprodukter.

Regeringen fortsätter också tillsammans med andra medlemsstater att driva på för ytterligare sanktionslistningar av extremistiska bosättare och bosättarorganisationer. Regeringen verkar för att EU ska sanktionslista extremistiska israeliska ministrar som aktivt motverkar en tvåstatslösning.

Situationen i Libanon är fortsatt svår. Ett stabilt, fredligt och säkert Libanon ligger i både regionens och EU:s intresse. Regeringen välkomnar de diplomatiska framsteg som har gjorts för att få till stånd en långsiktig fredlig lösning. En vapenvila som håller i realiteten är oerhört viktig. Libanons territoriella integritet och suveränitet måste respekteras, inklusive av Israel. Detta fortsätter Sverige och EU att vara tydliga med.

Den libanesiska regeringens beslut om att avvärja Hizbollah måste genomföras, och Israel måste dra sig tillbaka från libanesiskt territorium. Israel har rätt att försvara sig mot Hizbollahs attacker mot israeliskt territorium. Samtidigt måste Israel leva upp till sina skyldigheter enligt folkrätten, inklusive den internationella humanitära rätten. I det ingår att civila och civil infrastruktur ska skyddas.

Israels agerande riskerar att indirekt gynna Hizbollah och underminera den libanesiska statens ansträngningar. Den israeliska och libanesiska befolkningen har rätt att leva i fred och säkerhet utan hot om förnyad konflikt.

Den humanitära situationen i Libanon är fortsatt svår. Sverige har sedan mars 2026 beslutat om 145 miljoner kronor i humanitärt stöd till landet, och regeringen ser nu över ytterligare möjligheter till finansiering.

Det är positivt att EU ser över olika alternativ för att fortsatt bidra till ett stabilt och fredligt Libanon. För närvarande pågår bland annat diskussioner om en möjlig EU-insats i syfte att bidra till en förstärkning av den libanesiska försvarsmakten och de libanesiska interna säkerhetsstyrkorna när det gäller statens myndighetsutövning, territoriell kontroll och gräns-säkerhet.

Anf. 42 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Jag börjar med situationen i Iran. Den senaste utvecklingen är verkligen beklaglig, återigen. Det är inte helt lätt att hänga med i svängarna, och det är svårt att ens veta var vi kommer att befinna oss när nästa veckas möte genomförs. Vi kan ju bara konstatera att det är många dagar dit och att väldigt mycket kan hända i det här läget.

Vi vet dock att situationen i Hormuz redan i dag får stora konsekvenser världen över och att den kommer att få ännu större konsekvenser framöver. Inte minst bristen på konstgödsel kommer att få väldigt stor påverkan på världen när det gäller humanitära behov.

Vi vet också att den iranska befolkningen kommer fullkomligt i kläm. Den iranska regimen visar ingen som helst omsorg om sin befolkning – det har den aldrig gjort – utan har bara makt som intresse. Tyvärr ser vi inte heller något tecken på att någon part i den här konflikten har den iranska befolkningens intressen, eller för den sakens skull dess säkerhet, i fokus.

Vi vet som sagt inte riktigt var vi befinner oss nästa vecka, men som vi har lyft här tidigare är det väldigt tydligt att EU verkligen behöver fundera över vilken roll man ska spela i det här framöver, inte bara i Hormuz utan faktiskt också i fråga om Iran. Vem är det egentligen som ska se till det iranska folkets intressen?

Det är också verkligen viktigt att krigets lagar följs, oavsett vilket land och vilken regim man är, och att krigsbrott verkligen följs upp. Det här aktualiseras inte minst av de senaste dagarnas rapporter om en bombning av en flickskola i Iran där 166 flickor ska ha dödats. Det är otroligt viktigt att dessa krigsbrott utreds och lagförs.

Med det lämnar jag Iran och går vidare till Israel, Palestina och Libanon. Om jag ska börja i något slags positiv ände kan jag säga att det ändå är bra att Sverige driver på för att journalister ska släppas in i Gaza. Det tycker jag är otroligt viktigt. Det är också viktigt att man tar avstånd från agerandet att inte släppa in nödhjälp. Däremot är det oerhört beklagligt att EU inte klarar av att agera skarpare mot Israel.

Israel har bombat sönder hela Gaza. Man har dödat tiotusentals och gjort tusentals barn föräldralösa. Man har gett tusentals barn skador som kommer att medföra funktionshinder för resten av livet. Att då inte ens släppa in hjälp, att försvåra visering så att olika nödorganisationer inte kan få in personal eller förmödenheter samt att, vad jag förstår, inte ens släppa in EU är helt fruktansvärt. I det läget blir orden om en fortsatt dialog väldigt svaga. Här hade EU verkligen behövt agera mycket tydligare.

EU måste också förstå att resten av världen ser detta; under aktuella frågor lyftes ju frågan om FN:s högnivåvecka och de frågor som prioriteras där. Man måste också förstå att synen på Europa och Europas röst påverkas oerhört mycket om vi inte visar att rättsstatens principer och folkrätten är lika viktiga i alla sammanhang.

Kabinettssekreteraren sa också att Israels agerande riskerar att indirekt gynna Hizbollah, och det instämmer jag verkligen i. Jag tänker att det går att föra liknande resonemang även om Hamas. Att det är en fruktansvärd terrororganisation som inte drar sig för någonting är vi helt överens om, och krigszonen i Gaza, där det helt saknas möjlighet till struktur, innebär väldigt stora risker för att Hamas gynnas.

Om man ändå ska vara lite positiv: Det är tydligt att den palestinska myndigheten tar vägen framåt på allvar, och man har utlyst val redan nu i höst. Det är ett otroligt viktigt beslut. Om valet ska vara möjligt att genomföra på ett demokratiskt sätt ställs det dock krav även på Israel. Det gäller befolkningen både i Gaza, i östra Jerusalem och på andra ställen – och egentligen faktiskt även på Västbanken, utifrån nuvarande läge.

När det gäller just Västbanken och bosättningarna kan jag konstatera att bland annat Human Rights Watch har uttalat sig till EU. Man konstaterar att ett fullständigt handelsförbud faktiskt egentligen är det enda som skulle uppfylla EU:s skyldighet, enligt ICJ:s rådgivande yttrande, att inte bidra till ett upprätthållande av den olagliga ockupationen. Det ställer alltså väldigt höga krav på EU, och tyvärr befinner vi oss långt därifrån.

Om regeringen inte plötsligt har ändrat sin inställning kommer vi alltså att, som vanligt, vilja anmäla avvikande ståndpunkt i den frågan, både när det gäller handel med varor från bosättningar på ockuperade områden och när det gäller att pausa associeringsavtalet med Israel. Det är verkligen dags för EU att agera och visa att man faktiskt menar allvar.

Anf. 43 ANNA LASSES (C):

Jag ska inte förlänga detta alltför mycket. Jag gissar att regeringen står fast vid det den brukar stå fast vid, och därför vill jag stå fast vid vår avvikande ståndpunkt när det handlar om associeringsavtalet, som ju bör frysas per omgående.

Jag skulle också vilja säga något om de förslag som nu kommer från kommissionen. Problemet är ju att tiden går, och nu kan vi konstatera att det förmodligen inte kommer att hända någonting med det här ställningstagandet före nästa möte i oktober. EU skulle behöva steppa upp och säga: ”Nej, vi ska inte importera från bosättare.” Det vore det enda raka. Även det skulle vi från Centerpartiet alltså önska att man drev på.

Anf. 44 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för dragningen! Även vi i Miljöpartiet kommer att stå fast vid vår tidigare aviserade avvikande ståndpunkt.

Jag tänker på just importen från bosättningar på ockuperade områden. Runt 17 procent av allt som importeras till EU kommer från de här områdena, och det finns nu ett stort tryck på att införa ett totalt handelsförbud. I och med vår aviserade avvikande ståndpunkt vill jag passa på att fråga om regeringen är beredd att stödja ett importförbud för varor och tjänster från illegala bosättningar eller vilka andra åtgärder som regeringen ser framför sig.

Anf. 45 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Ordförande! Även vi står fast vid vår tidigare avvikande ståndpunkt om att pausa associeringsavtalet med Israel.

Anf. 46 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS:

Som frågorna illustrerar, och som jag ofta har svarat, när det gäller EU:s position och den frustration som man ibland kan känna över EU:s förmåga – eller ibland oförmåga – att agera: För det första är det EU som

är Sveriges plattform, och för det andra vet vi att det finns en rätt stor spännvidd av åsikter och positioner när det gäller frågor rörande Mellan-östern. Samtidigt tycker vi, som ju tillsammans med Frankrike var initiativtagare till att faktiskt försöka göra någonting, att det är bra att kommissionen nu har kommit med ett förslag.

Jag kan lägga ut texten lite grann om de "optioner" som finns, för det säger sig självt att frågorna blir lite tekniska. Som jag sa tidigare handlar en del om hur man kan få existerande regelverk att fungera bättre, och en annan del handlar om hur man kan införa nya regelverk. Egentligen kan man tala om att det finns tre delar här.

Den första är ett importlicenssystem där importören i EU söker importlicens och man betalar ordinarie tredjelandstull enligt mest gynnad nation.

Den andra är att ha en prohibitiv, eller förhindrande, tull som innebär en hög tullsats som kraftigt ska motverka import av varor med ursprung inom de olagliga bosättningarna, och detta konstaterar kommissionen är förenligt med WTO:s regler.

Den tredje handlar om ett rent importförbud, helt eller delvis, av varor från illegala bosättningar.

Där är vi alltså nu. Av lätt insedda skäl bereds detta för närvarande i Regeringskansliet; vi fick förslaget av kommissionen i förrgår eftermiddag. Som alla förstår är det ganska tekniska saker juridiskt, och sedan ska man bedöma effekten. Samtidigt påbörjas diskussionen i dag i Coreper för att se var man kan landa i den här frågan. I grund och botten är det dock bra att kommissionen har kommit fram och att det finns möjlighet till någon form av agerande.

Jag fick inte några så där väldigt konkreta frågor, men inte minst den palestinska myndighetens förutsättningar berördes.

Som jag nämnde inledningsvis hålls också ett möte i vad som kallas Palestine Donor Group. Det är en konstruktion som inrättades i fjol, som kommissionen är sammankallande för och som ett sextiotal länder och organisationer deltar i. Man kommer nu att ha ett möte back-to-back med FAC för att gå igenom detta. Det handlar dels om det finansiella läget för den palestinska administrationen, dels om reformutvecklingen och hur man kan ge stöd till den. Det är alltså både ett möte på ministernivå och ett möte på hög tjänstemannanivå som äger rum på måndag.

Därmed tror jag att jag har besvarat frågorna. Det övriga var väl framför allt medskick.

Anf. 47 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag ska göra ett försök att få ihop den här punkten.

Jag kan börja med att konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning och att det har aviserats avvikande ståndpunkter.

Nu får ni hjälpa till här: Som jag har uppfattat det utifrån hur man har formulerat sig här i dag och utifrån hänvisningar till tidigare avvikande ståndpunkter finns det en gemensam avvikande ståndpunkt från S, C, V och MP som handlar både om att pausa associeringsavtalet och om att stoppa handel med varor från bosättningsområden. Jag får nickningar till svar.

Jag konstaterar därmed att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från S, C, V och MP.

Vi går vidare till rådsdagordningens punkt 6, som handlar om Svarta havet. Det är en diskussionspunkt, vilket innebär att kabinetssekreteraren är här för att få mandat inför diskussionen.

2025/26:50
10 juli

Anf. 48 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS:

Dagordningens tredje diskussionspunkt är som nämndes situationen i Svarta havet. Diskussionen hålls mot bakgrund av att det är drygt ett år sedan som EU antog sin strategiska ansats för Svartahavsregionen. Denna ansats bygger på tre pelare. Den första handlar om säkerhet, stabilitet och motståndskraft. Den andra handlar om tillväxt och välbefinnande. Den tredje handlar om miljöskydd, klimatanpassning och återhämtning.

Regeringen stöder ansatsens helhetsgrepp och välkomnar ett ökat EU-engagemang i Svartahavsregionen. Regionen har stor geostrategisk betydelse, inte minst mot bakgrund av den förändrade dynamiken till följd av Rysslands aggression mot Ukraina.

För att bidra till säkerhet och motståndskraft stöder regeringen ett ökat regionalt engagemang från EU med partnerländer som Ukraina, Moldavien och Armenien i syfte att motverka rysk otillbörlig påverkan och begränsa Rysslands förmåga att skada regionen. En viktig aspekt i detta är att minska sårbarheten för utländsk påverkan, i synnerhet genom hybrid- och cyberaktiviteter och hot mot kritisk infrastruktur.

Här har EU:s ekonomiska stöd bidragit till att minska ländernas sårbarhet mot påverkan. Sverige och övriga länder i Östersjöområdet kan också bidra med lärdomar från vår egen region, till exempel utifrån vårt regionala samarbete inom hybridförsvar och civilt försvar.

Svartahavsområdet har också stor betydelse för EU i fråga om handel, energi, livsmedelssäkerhet och kritiska råvaror. Regionen har betydande ekonomisk potential men hämmas av bristande infrastruktur, låg investeringsnivå och begränsad integration med globala värdekedjor.

Flaggskeppsprojekten inom ramen för den strategiska ansatsen i syfte att stärka sammanlänkning mellan Europa och regionen är här centrala.

Regeringen verkar för att EU ska slå vakt om sin värdegrundsbaserade ansats i förhållande till partner i regionen. Ökat ekonomiskt engagemang behöver åtföljas av högre ställda förväntningar vad gäller rättsstatens principer och demokrati liksom respekten för mänskliga rättigheter och folkrätten.

Svartahavsstrategin bör också implementeras i nära samverkan med EU:s arbete inom det östliga partnerskapet och utvidgningsprocessen och därutöver dra nytta av befintliga regionala samarbetsramar och initiativ för att maximera synergier och effektivitet.

Anf. 49 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar kabinetssekreteraren och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till den sista dagordningspunkten, Övriga frågor.

Anf. 50 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS:

I samband med FAC kommer en informell diskussion att hållas om civila ukrainare som frihetsberövats av Ryssland. Där kommer frågan om ansvarsutkrävande återigen att vara aktuell.

Utrikesministrarna kommer också att ha ett informellt utbyte med sina

kollegor från GCC-länderna inom ramen för EU-GCC High Level Forum on Regional Security and Cooperation. Dialog med länderna i Gulf-regionen ger möjlighet att visa solidaritet efter Irans attacker och uppmuntra till fortsatt återhållsamhet och diplomatiska lösningar.

Det föränderliga omvärldsläget ger anledning att knyta än starkare band till regionen. Potentialen för handelsutbyte är stor. Utrikesministern genomförde som bekant i juni en resa till Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten då hon med sina motparter diskuterade hur Sverige och EU tillsammans med Gulfländerna kan bidra till stabilitet.

Direkt efter FAC kommer, som jag nämnde under frågestunden alldeles nyss, ett möte att hållas i Palestine Donor Group som kommissionen och den palestinska myndigheten anordnar.

Anf. 51 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar kabinetssekreteraren för informationen och tackar också honom med medarbetare för den här gången i EU-nämnden samt önskar lycka till på kommande FAC-råd – och kanske lite sommarledigt någon gång!

Anf. 52 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Daniel Liljeberg med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Vi börjar med en återrapport från möte i rådet den 22–23 juni.

Anf. 53 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Nämnden har fått en rapport från mötet, och jag har inget ytterligare att tillägga såvida det inte finns frågor från nämndens ledamöter.

Anf. 54 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd och dagordningspunkt 3, Ordförandeskapets arbetsprogram – Föredragning av ordförandeskapet. Detta är en informationspunkt.

Anf. 55 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! På rådsmötet väntas det irländska ordförandeskapet presentera sitt arbetsprogram och sina prioriteringar inom jordbruks- och fiskeområdet. Vi förväntar oss ingen diskussion vid mötet om denna fråga.

På jordbrukssidan kommer en övergripande prioritering att vara det fortsatta arbetet med GJP post 2027. Diskussioner om detta kommer att ske vid flera rådsmöten under hösten. Därutöver planerar ordförandeskapet för återkommande diskussioner om situationen på jordbruksmarknaderna och handelsrelaterade jordbruksfrågor.

Ordförandeskapet kommer också att behandla kommissionens årliga lägesrapporter om förenkling och genomförande för jordbruk och fiske samt djurens hälsa och välfärd, växt och växthälsa, livsmedels- och fodersäkerhet.

Avslutningsvis väntas i vanlig ordning fiskeförhandlingar till hösten, och där kommer givetvis en prioriterad fråga för ordförandeskapet att vara att ro dessa förhandlingar i hamn och fastställa fiskemöjligheter för år 2027.

Ett meddelande om Vision 2040 för fiske och vattenbruk och den gemensamma fiskeripolitikens externa dimension är också att vänta under hösten.

Anf. 56 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Nämnden går vidare till dagordningspunkt 4, Strategin för djurhållning och proteinplanen – föredragning av kommissionen. Detta är en diskussionspunkt, så statssekreteraren är här för att få mandat inför diskussionen.

Anf. 57 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Under rådsmötet väntas kommissionen presentera sin strategi för djurhållning samt handlingsplan för protein som aviserades inom ramen för den vision för jordbruk och livsmedel som presenterades förra året.

Regeringen har som målsättning att öka livsmedelsproduktionen i hela landet, och där utgör animalieproduktionen en betydelsefull del, inte minst för vår livsmedelsförsörjning och beredskap. Det finns dock utmaningar i sektorn och ett behov av att stärka animalieproduktionen.

Regeringen har beslutat om ett flertal åtgärder som förbättrar villkoren och skapar bättre förutsättningar för företag i hela landet att utvecklas, investera och bidra till en ökad produktion.

Regeringen välkomnar därför kommissionens djurhållningsstrategi då den avser att främja konkurrenskraft, motståndskraft och hållbarhet inom EU:s animaliesektor och livsmedelskedja. Det behövs ett brett förhållningssätt, en helhetssyn och en långsiktighet för animalieproduktionen och en strategi som ger förutsättningar för den bredd av produktionsformer och särdrag som faktiskt finns.

Djurhållningen har stor betydelse i hela Sverige för livsmedelsproduktion, sysselsättning och beredskap. Samtidigt varierar förutsättningarna mellan olika delar av landet, och det är därför positivt att djurhållningsstrategin lyfter vikten av åtgärder för att åstadkomma en animaliesektor som är anpassad till Europas territoriella mångfald och särskilda förutsättningar och att det finns möjlighet till skräddarsydda och platsanpassade lösningar.

Regeringen välkomnar att strategin lyfter fram djurvälstånd som en grundläggande del i en hållbar och robust europeisk livsmedelsproduktion.

I strategin lyfts också djursjukdomar fram som ett av de allvarligaste hoten mot animalieproduktionens motståndskraft. Regeringen instämmer i att det är viktigt med förebyggande insatser och en effektiv bekämpning.

Regeringen välkomnar också handlingsplanen för protein. Regeringen instämmer i att det är viktigt att utveckla och öka konkurrenskraften för EU:s produktion av proteingrödor. Växtprotein är värdefullt både som humankonsumtion och som djurfoder.

I ett övergripande beredskapsperspektiv behöver EU bli mindre beroende av import av proteinfoder och proteiner för humankonsumtion samt import av aminosyror. Regeringen välkomnar att planen syftar till att skala upp EU:s produktion samtidigt som EU ska stärka sitt samarbete med Ukraina för att säkerställa försörjningen av proteingrödor. Det är också viktigt med en diversifierad handel för att minska importberoendet.

Det behövs nya och konkurrenskraftiga växtsorter av proteingrödor som är motståndskraftiga mot skadegörare och sjukdomar och som även tål ett förändrat klimat. Det är därför positivt att planen betonar vikten av växtförädling och användning av nya genomiska tekniker.

Regeringen välkomnar att handlingsplanen lyfter fram vikten av tillgång till växtskyddsmedel eftersom detta är en betydande utmaning för Sverige. Pågående EU-satsningar på forskning och utveckling på området för växtproteiner är betydelsefulla. Det gäller även satsningar inom CAP, särskilt eftersom lönsamheten är en utmaning för hela sektorn.

Fru ordförande! Tack till statssekreteraren för redogörelsen! Vi från Socialdemokraterna vill inledningsvis säga att också vi välkomnar strategin från kommissionen. Vi delar regeringens ståndpunkt i det avseendet, och även vi tror att det är viktigt i den tid vi nu lever i med ökad beredskap att vi får en bättre försörjning inom unionen. Detta ser vi väldigt positivt på.

Vi har dock dels en uppmaning, dels en fråga och dessutom lite substantiellt. Jag börjar med uppmaningen.

Vi skulle vilja se att ett fakta-PM tas fram till miljö- och jordbruksutskottet. Vi anser att det här är så pass viktiga frågor att de behöver förankras. Det behövs en ordentlig dialog om detta. Vi tycker att det här blir lite för ytligt i förhållande till hur viktiga frågorna är. Detta är alltså uppmaningen.

Jag kommer nu till frågan. Rådet ska ju få informationen, och ministrarna har fått frågor. Den ena handlar lite mer om "huret". I regeringens ståndpunkt lyfter man visserligen fram värden som import av proteinfoder, proteiner för humankonsumtion och import av aminosyror. Men *hur* ska vi stärka den inhemska produktionen? Vi skulle vilja se att regeringen hade en idé om hur den stärks och inte bara att man vill stärka den. Statssekreteraren får gärna berätta det han redan nu vet i detta avseende.

Sedan vill vi som vanligt från vår sida trycka på frågorna om klimat, miljö, djurhållning och beredskap. Det här handlar om konkurrenskraft, och det handlar om att vi ska få till en inhemsk produktion som ökar så att vi har en beredskap på hemmaplan och står starkare emot andra länder. Vi tycker att det är bra att EU gör den ansatsen.

Men det är samtidigt viktigt att man tar vara på det faktum att det kan göras mer miljövänligt, mer djurvänligt och mer klimativänligt när man gör det på hemmaplan och får en närhet och färre transporter. Då kan man också stå för kvaliteten.

Vi vill dock verkligen betona att det inte behöver bli så, utan det kan också vara så att man bara pressar priser och trycker ut låg kvalitet, där miljön sätts på undantag. Vi vill därför att regeringens hållning ska vara just att det är de här värdena som EU ska stå för samtidigt som man ökar beredskapen och den egna produktionen.

Detta var det rent substantiella vi vill säga.

Anf. 59 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Tack, statssekreteraren, för dragningen! Det här är en jätteviktig punkt. Vi från Miljöpartiet välkomnar proteinplanen. Vi menar att detta också bäddar för en möjlighet att ställa om livsmedelssystemet.

Det finns flera saker som kommissionen har lyft, delvis om djurhållning, där man konstaterar från kommissionens sida att djurhållningen måste minska sitt miljöavtryck och verka för en starkare djurvälstånd, en översyn av djurskyddslagstiftning och ett stöd för omställning till burfria system.

I regeringens ståndpunkt finns det dock inget direkt stöd för detta, och det föranleder en fråga eftersom regeringen under den här mandatperioden har hänvisat just till EU när det gäller djurvälståndsförslag och sagt att vi ska driva på främst inom EU vad gäller burfria system. Den första frågan, och

i förlängningen kanske en uppmaning, gäller därför att ta tillfället i akt att verkligen driva på för burfria system inom hela EU.

För det andra betonar kommissionen i proteinplanen att EU:s djurhållning fortfarande är väldigt importberoende när det gäller proteinfoder. Man har som mål att minska beroendet av importerade insatsvaror genom mer lokalt producerat foder och mer cirkulära system. Men i regeringens ståndpunkt talar man mer generellt om import av proteiner både för foder och för humankonsumtion.

Min fråga är därför om regeringen delar kommissionens analys att det stora centrala problemet framför allt är djursektorns beroende av importerat proteinfoder.

I övrigt tycker jag att Danmark är ett föredöme i frågan. Danmark förknippas ju ofta med en väldigt intensiv grisuppfödning, men man har ställt om och sett värdet, vikten, konkurrenskraften och framtiden just för proteingrödor.

Jag tänker bara skicka med att vi tycker att det är viktigt att proteinplanen och djurhållningsstrategin drar åt samma håll och att man tar denna möjlighet.

Vi tycker också att kommissionens beskrivning av att minska miljöavtrycket och verka för djurvälstånd och ökad hållbarhet är något som regeringen ska ta tillfället i akt att understryka.

Anf. 60 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Jag börjar med att svara på Socialdemokraternas och Jytte Gutelands frågor. Den första frågan kan jag svara på snabbt: Ja, det kommer ett fakta-PM kring detta. Vi har en tidslimit på oss för att göra detta, och vi kommer att klara av den. Det är det besked jag kan ge i dag. Det kommer alltså ett fakta-PM lite senare.

Hur ska vi då uppnå detta? I första hand är det kommissionen som arbetar med det här. Men har Sverige några tankar? Ja, det är klart att vi har. Vi tror att regelförenklingar är helt centralt och att vi får ett regelverk som är flexibelt så att Sverige kan nyttja det på bästa sätt för de lokala förhållanden som vi har.

Vi tror att livsmedelsindustrin kan bli bättre på att utveckla sina produkter, och på det sättet kan efterfrågan och även kanske till och med lönsamheten öka i sektorn.

När det sedan gäller alla de viktiga värden som Jytte Guteland pratar om ser jag ingen skillnad mellan det ledamoten säger och regeringens ståndpunkt. Det här är viktiga saker, och eftersom kommissionen nu, som jag uppfattar det, föreslår saker som närmar sig de svenska förhållandena innebär det att svenska lantbrukare efter hand inte kommer att diskrimineras av att Sverige har mer långtgående krav på våra lantbrukare än vad man har på kontinenten.

På det här sättet hjälper alltså kommissionen oss att bli mer lönsamma. Vi bejakar verkligen detta, och jag uppfattar att detta även är essensen i Jytte Gutelands tredje fråga – eller medskick eller vad man nu vill kalla det.

Rebecka Le Moine frågade samma sak – om Sverige driver frågan om burfrihet. Vi har inte burar i Sverige, men de finns på kontinenten. Som jag uppfattar det skulle förslaget leda till bättre djurvälstånd också på kontinenten. Det är bra i sig för den etiska dimensionen, men det är också

Anf. 61 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tänkte bara klargöra några delar. I den svenska ståndpunkten nämns inte djurvelfärd – i alla fall inte i den skriftliga versionen. Det muntliga var ganska snuddande nära, så jag skulle bara vilja få bekräftat att detta är något som regeringen kommer att verka för i diskussionen. Det står bland annat att regeringen välkomnar kommissionens initiativ för strategi för djurhållning då den avser att främja konkurrenskraft, motståndskraft – och där skulle man även kunna ha med djurvelfärd – och hållbarhet inom EU:s boskapssektor och livsmedelskedja.

Om jag bara kunde få detta kvitterat skulle jag kunna känna mig lugnare på den fronten.

Jag vill också kommentera att det är jättebra att branschen i Sverige har övergett system med burar. Men vi har ännu ingen lagstiftning som förbjuder det. Det finns också fler saker än burfria system som kommissionen har presenterat som åtgärder för att stärka djurvelfärden och som ännu inte är på plats i Sverige.

Med tanke på att svaret från regeringen i mycket har varit att detta ska skötas och arbetas fram på EU-nivå tänker jag att detta är ett bra tillfälle att lyfta dessa frågor.

Anf. 62 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Den svenska regeringens ståndpunkt är som den som uttrycks skriftligt. Det finns fem delar i denna strategi, och djurskydd är en del. Den är lika viktig som alla andra, skulle jag säga, och det är den kvittens jag kan ge i dag.

Jag tycker ändå att vi ska glädja oss åt att kommissionen tar dessa steg och att vi närmar oss ett djurskydd på kontinenten som liknar det svenska. Det är bra för svenskt lantbruk, och det är bra för djurvelfärden. Där uppfattar jag ändå att vi är förhållandevis överens.

Anf. 63 VICE ORDFÖRANDEN:

Det är bra att det tydliggörs att den skriftliga ståndpunkten är den som gäller, men detta är ett forum där även det muntliga är en ståndpunkt. Det får vi tolka in i svaret från statssekreteraren. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Kvinnor inom jordbruket. Det är en diskussionspunkt, och statssekreteraren är här för att få mandat inför den diskussionen.

Anf. 64 Statssekreterare DANIEL LILJEGREN:

Ordförande! Vid rådsmötet kommer det att hållas en diskussion om hur man kan stärka kvinnors deltagande, synlighet och formella erkännande inom jordbruks- och livsmedelssektorn.

Frågan är viktig eftersom kvinnor fortfarande är underrepresenterade i jordbruket, såväl i Sverige som i EU. Jordbruket behöver tillväxt, fler företagare och nya affärsidéer. Det är därför viktigt att både kvinnor och

män, och särskilt unga, ser jordbruket som en framtidsnäring som de vill vara en del av. En mer lönsam och attraktiv sektor är också i sig en förutsättning för att attrahera nya jordbrukare.

Regeringen anser att arbetet med ägarskiftet och generationsväxling behöver fortsätta. Det behöver bli tydligare att det finns fler vägar in i näringen som företagare, delägare eller anställd. Vi behöver även synliggöra både unga kvinnor och unga män som möjliga övertagare av jordbruksföretag.

De verktyg som finns tillgängliga måste utformas så att de bidrar till detta på bästa sätt. Det handlar bland annat om kompetensutveckling och informationsinsatser och om att lyfta goda exempel. Men det handlar också om bredare reformer som stärker lönsamheten och gör sektorn mer attraktiv. Regeringen anser att den gemensamma jordbrukspolitiken ska utformas och genomföras på ett sätt som främjar jämställdhet och mångfald samtidigt som medlemsstaterna ges tillräcklig flexibilitet att välja lämpliga åtgärder.

I grunden handlar det om att hela jordbrukets potential måste tas till vara om Sverige ska ha ett starkt, modernt och konkurrenskraftigt jordbruk även i framtiden.

Anf. 65 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Tack till statssekreteraren för detta!

Vi socialdemokrater välkomnar även den här diskussionen och tycker att det är angeläget att få till den. Vi delar också den syn som regeringen tar upp i ståndpunkten när det gäller att det är viktigt både med jämställdhet inom sektorn och med generationsväxlingen. Det är viktigt att få till den så att vi inte får ett alltför ålderstiget jordbruk och kan klara framtiden. Detta känns väldigt angeläget och bra.

Vi socialdemokrater har egentligen i dagsläget mest frågor om hur landet ligger och vad regeringen gör för bedömning av hur det ser ut också när det gäller strukturer och ekonomi. Man tar upp informationsinsatser, vilket förstås är viktigt. Det är viktigt att man uppmärksammar situationen och möjligheten också för kvinnor att driva och ta över lantbruk.

Men ofta är människor ekonomiskt rationella varelser, så vi väljer utifrån vilka ekonomiska förutsättningar och möjligheter som finns. Det skulle vara intressant att höra hur det ser ut när det gäller till exempel möjligheten att beviljas lån som kvinna. Vi har i tidigare undersökningar sett att kvinnor oftare har nekats möjligheten till lån än män. Det finns förmodligen strukturer som ligger bakom sättet att se på män och kvinnor och hur ekonomiskt rationella de är. Detta är något som vi absolut inte tycker är bra, utan vi menar att det i grunden är orättvisor.

Hur ser det ut i dag? Beviljas kvinnor lån på samma sätt som män om de vill fortsätta att driva ett lantbruk?

Vi tror såklart också att det finns andra strukturer som ligger bakom att man kanske satsar på sonen i stället för på dottern och så vidare. Det är kanske svårt för politiken att komma åt, men däremot behöver man i informationsinsatser vara tydlig med att kvinnor är minst lika bra affärsmässiga personer som män. Det är nog en och annan som har ångrat att man inte satsade på dottern; det har nog skett!

Vår fråga rör situationen när det gäller lånen. Har regeringen information, och vet statssekreteraren hur det ser ut i dag? Är det så att

Anf. 66 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! Under den här rubriken nämns åtgärder som kan vidtas för att möjliggöra för kvinnor.

Det ena förslaget är stöd till avbyttjänst. Det är vi väldigt positiva till, och vi har tidigare hänvisat till att ett sådant stöd bland annat skulle kunna underlätta för både unga och kvinnor att ta steget in i yrkesrollen som heltidsarbetande lantbrukare. Faktum är att Sverigedemokraterna är det enda parti som konsekvent har arbetat för ett sådant förslag under två mandatperioder.

Det andra förslaget handlar enligt beskrivningen i mötesdokumentet om att differentiera inkomststödet mellan grupper av lantbrukare och att medlemsstaterna ska rikta stödet till dem som anses vara i störst behov, varav kvinnor omnämns som en möjlig målgrupp.

Vi sverigedemokrater har uppfattat att diskussionen om differentierade inkomststöd tidigare bara har rört gårdsstorlek och annat som är knutet till driften och företagandet och att det inte har rört personliga egenskaper. Vi sverigedemokrater anser att det vore orimligt om män finge mer stöd än kvinnor eller kvinnor mer än män.

I den svenska ståndpunkten står följande: När det gäller den gemensamma jordbrukspolitiken anser regeringen att utformningen och genomförandet ska bidra till ökad jämställdhet och mångfald inom jordbrukssektorn och verka för att alla medborgares potential tas till vara. Jag uppfattade det muntliga tillägget som att tillräcklig flexibilitet också ska finnas för att välja åtgärder som passar Sverige.

Det är ändå oklart för oss om regeringen kan tänka sig att stödja differentierade stöd beroende på kön. Dessutom tillkommer en oklarhet om huruvida regeringen vill lägga till differentierade stöd beroende på etnicitet i och med formuleringen om mångfald i samma andetag.

Låt mig därför ställa en rak fråga till statssekreteraren för att vi ska förstå regeringens hållning och position: Kommer regeringen att motsätta sig differentierade stödnivåer beroende på kön och etnicitet?

Anf. 67 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Jag börjar med att svara på Jytte Gutelands frågeställning. Har vi information om att kvinnor som söker banklån för lantbruksverksamhet får sina ansökningar avslagna oftare än män i motsvarande situation?

Nej, vi har ingen – i alla fall ingen färsk – information som tyder på detta, så där måste jag vara försiktig. Man kan tänka sig att det är på det sättet eller inte, men vi har alltså inte den sortens information.

Däremot kan man spekulera kring – men det kan också vara riskabelt om man kommer in på fördomar och så vidare – att kvinnliga företagare kanske tar något mindre lån. Skulle det vara på det sättet kan ju de regler som nu finns inom CAP, att man har golv och sådant i stöden, utgöra ett problem för en liten företagare. Det kan gälla vem som helst, man eller kvinna, men om kvinnor är överrepresenterade i den gruppen skulle det kunna finnas en sådan effekt.

Därför känns det väldigt bra att vi sänkte golvet i investeringsstödet från 200 000 kronor till 50 000 kronor i ändringen av den senaste

strategiska planen som Sverige har. På det sättet kan vi jobba strukturellt. Träffar det kvinnor mer än män må det vara hänt, men det träffar alla små, så att säga. Om sedan kvinnor är överrepresenterade där eller inte vet inte jag, men så tänker regeringen arbeta för att fler ska vilja ta steget in och bli lantbrukare och få de lån man behöver. Det är också lättare att få lån om man har ett EU-bidrag i ryggen, såklart.

Det är svaret på den frågan. Vi har tyvärr för lite information.

Svaret till Staffan Eklöf är att vi verkar för att CAP:en, den gemensamma jordbrukspolitiken, ska utformas så flexibelt som möjligt. Vi har två skarpa ståndpunkter, och den ena är väldigt central: Vi är emot det förslag som kom från kommissionen om att ha degressivitet enligt det system som kommissionen presenterat. Det skulle inte vara bra för strukturen i det svenska lantbruket. Sverige har mer än andra länder omstrukturerat sitt lantbruk och har större enheter, som då skulle träffas ganska hårt av detta.

Vi har också sagt, givet det behov vi har av generationsväxling inom lantbruket, att stöd till unga kan vara rimligt. Där är det ju en personlig skillnad, om man är ung eller gammal. När det gäller etnicitet och kön har regeringen ingen sådan ståndpunkt och ställer sig heller inte bakom någon. Tvärtom vill vi ha maximal flexibilitet så att vi kan genomföra CAP i Sverige på allra bästa sätt för svenska förhållanden, helt enkelt.

Vi har inte nåtts av ståndpunkten från vårt eget lantbruk eller våra egna lantbruksorganisationer att det finns ett starkt behov av att ge mer ekonomiskt stöd till de grupper som Staffan Eklöf nämner. Men det får vi alla återkomma till när CAP:en är beslutad och klar och Sverige ska sätta ihop sin egen jordbrukspolitik.

Anf. 68 STAFFAN EKLÖF (SD):

Jag noterar med glädje att regeringen inte planerar att ställa sig bakom differentierade stöd beroende på kön och etnicitet på EU-nivå utan kommer att tillskapa flexibilitet och använda den på så vis att vi inte heller inför det i Sverige. Det är väldigt glädjande.

Nu vill ju dock vi att regeringen ska motsätta sig differentierade stödnivåer på EU-nivå. Om olyckan är framme kan vi ju ha en annan regering efter valet, och det är okänt för oss vilken hållning den skulle ha i denna fråga.

Frågan om diskriminering är viktig även för EU. Om EU ska fungera som icke-diskriminerande organisation är det viktigt att driva icke-diskrimineringsfrågor även inom EU.

För att undvika differentierade stödnivåer skulle vilja föreslå att det läggs till en mening som lyder: Utformning och genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken ska inte resultera i diskriminering med avseende på kön och etnicitet. Jag undrar om regeringen kan tänka sig att inkludera den i ståndpunkten.

Anf. 69 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Den svenska ståndpunkten är den som har sagts av mig muntligt och den som har uttryckts skriftligt. Jag har redogjort för de målsättningar som regeringen har, det vill säga att vi vill ha maximal flexibilitet när detta utformas på EU-nivå. Vi skulle kunna tänka oss högre

stöd till unga, och vi vill inte ha ett diskriminerande system för dem som har blivit större genom en degressivitet i CAP:en.

För övrigt har Sverige inga ståndpunkter när det gäller etnicitet eller kön, som Staffan tar upp. Det får vi återkomma till i den svenska implementeringen av systemet. Jag upprepar: Vi har inte nåtts av några starka krav från lantbrukssektorn om att detta är nödvändigt. Sedan får vi dra våra egna slutsatser av det, och sedan får vi implementera vår jordbrukspolitik när CAP:en är klar.

Svaret är alltså nej. Vi är inte beredda att lägga till någon mening till den svenska ståndpunkten i det här läget.

Anf. 70 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag ser att Staffan Eklöf från Sverigedemokraterna har begärt ordet, så då vill jag skicka med en fråga till honom. Sverigedemokraterna framförde ju också att man ville använda en budgetpost i EU till avbytjänster, alltså till att betala vikarier, i just lantbruksföretag. Sverigedemokraterna får klargöra om det är något man står kvar vid.

Anf. 71 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! Tack till statssekreteraren för en god förklaring och en god position som når långt men inte riktigt ända fram, enligt vår mening! Vi anser att man bör verka även på EU-nivå för att EU-reglerna inte ska bli diskriminerande. Vi anmäler därför en avvikande mening som endast rör punkten om utformning och genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken, nämligen att den inte ska resultera i diskriminering med avseende på kön och etnicitet.

Anf. 72 VICE ORDFÖRANDEN:

Tack för det klargörandet! Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Då går vi vidare till den näst sista dagordningspunkten, nummer 6, Handelsrelaterade jordbruksfrågor. Det är en information från kommissionen och en diskussionspunkt. Ansvarig minister är Benjamin Dousa, men det är Peter Kullgrens statssekreterare som tar detta i EU-nämnden och söker mandat inför diskussionen.

Anf. 73 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Precis som vid rådsmötet i mars kommer kommissionen att informera om läget i de handelsrelaterade jordbruksfrågorna.

Jordbruksförhandlingarna inom WTO har fortsatt präglats av begränsade framsteg. Samtidigt fortsätter EU:s frihandelsagenda att utvecklas positivt och kan inom en närtid leverera flera avslutade förhandlingar. Förhandlingarna med Filippinerna är längst framskridna, medan samtalen med Thailand, Malaysia och Förenade Arabemiraten är i olika skeden som kräver mer tid innan överenskommelse kan nås.

Tullsänkningarna gentemot USA har nu trätt i kraft. Det är viktigt att USA avstår från ytterligare tullhöjningar som skulle kunna skapa ny osäkerhet i handeln.

Regeringen ser Ukrainas närmande till EU som en fortsatt prioritet och

2025/26:50
10 juli

betonar vikten av att ge landet ekonomiskt, militärt och politiskt stöd. Regeringen välkomnade därför att kommissionens förslag till det 21:a sanktionspaketet, som presenterades i juni, ursprungligen innehöll ett generellt förbud mot import av ryska fiskeprodukter till EU. Förhandlingarna om sanktionspaketet pågår fortfarande, men på grund av motstånd från en handfull medlemsstater har förslaget urvattnats. Med det senaste kompromissförslaget kan rysk export av fiskeprodukter i stor utsträckning fortsätta som i dag. Regeringen beklagar det.

Slutligen har det irländska ordförandeskapet inför julirådet valt att fokusera på geografiskt skyddade beteckningar. Två frågor har ställts för att styra diskussionerna. Den ena frågan handlar om hur EU kan använda skyddade beteckningar för att öka konsumentmedvetenhet och marknadstillträdesmöjligheter i tredjeländer. Den andra frågan rör hur skyddade beteckningar kan skyddas i tredjeländer.

Regeringen anser att EU bör förenkla systemet för skyddade beteckningar, minska kostnaderna och använda beteckningarna mer aktivt i gastronomi, turism och exportfrämjande. För att öka skyddet i tredjeländer bör EU:s handelspolitik stärka marknadstillträde och försvara geografiska beteckningar i strategiskt viktiga marknader.

Anf. 74 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Tack till statssekreteraren för den muntliga redogörelsen! Det var en del lite nya saker.

Vi socialdemokrater står bakom väldigt mycket av det statssekreteraren tog upp, även i den skriftliga ståndpunkten – tydligheten mot USA när det gäller tullar och synen på frihandelsagendan men också tydligheten mot Ryssland och arbetet för att stärka handeln med Ukraina.

När det gäller fisken tycker vi att det är positivt att man får med det. Det har varit ett hål i sanktionerna mot Ryssland, så vi tycker att det är väldigt positivt att det nu täpps till.

Vi vill dock även fortsättningsvis stå fast vid den avvikande ståndpunkt vi tidigare haft på den här punkten när det gäller ursprungsmärkning av fisk. Vi har haft diskussionen med statssekreteraren tidigare om huruvida det räcker med det som nu ligger på bordet. Vi menar att vi behöver ha tydligare regelverk som också innehåller ursprungsmärkning. Vi tror att det finns fiskar som slinker igenom. Vi tror också att det symboliskt är viktigt att vi får ökad tydlighet på området.

Vi vill ha ursprungsmärkning av fisk för att komma till rätta med den ryska fisken, och därför står vi fast vid den avvikande ståndpunkten.

Anf. 75 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag sticker in en fråga själv här, bara så att vi får tydlighet i vad statssekreteraren sa när det gällde det 21:a sanktionspaketet och fisken. Som sagt: I den skriftliga ståndpunkten står det att detta är inkluderat, men vi hade tidigare i dag kabinetssekreteraren här som sa att det var länder som motsatte sig detta och att det därför inte längre fanns med. Kan du bara tydliggöra vad som gäller så att vi vet vad vi har att ta ställning till?

Anf. 76 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag hade samma fråga. Sedan ville jag bara säga att vi står fast vid vår avvikande ståndpunkt för ursprungsmärkning i likhet med S.

Anf. 77 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Från Miljöpartiet skulle vi gärna vilja ansluta oss till den avvikande ståndpunkt som gäller ursprungsmärkning av fisk – av flera anledningar, men absolut för att kunna komma till rätta med ett importförbud av fisk från Ryssland.

Anf. 78 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Ordförande! Även Vänsterpartiet vill ansluta sig till den avvikande ståndpunkten.

Anf. 79 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Ja, det händer saker varje dag när det gäller det 21:a sanktionspaketet. Jag uppfattar ändå att jag har sagt ungefär samma sak som kabinetssekreteraren.

För kanske två veckor sedan, när förslaget först kom, såg det väldigt bra ut för svenska intressen eftersom vi vill ha ett importförbud mot rysk fisk. Sedan har förslaget rört sig i helt fel riktning – jag dubbelkollar här att jag sa det i min inledning. Som det såg ut senast är förslaget så dåligt och importkvoten från Ryssland så stor att det inte får någon effekt.

Det kan till och med vara så att fisken lyfts ut helt. Det kan inträffa. Jag vet inte hur förhandlingarna går – det ligger i framtiden – men det finns olika tongångar i dessa förhandlingar som tyder på att det skulle kunna inträffa. Det är såklart beklagligt, vilket jag också sa i min inledning.

Detta är ju ett sanktionspaket, och sanktionspaketet kräver enhällighet från alla länder. Det betyder att väldigt få länder, till och med ett enda land, kan stoppa framsteg på området. Jag kommenterar inte mer än så, men Sverige har jobbat på. Vi var glada för två veckor sedan. Den här veckan är vi inte lika glada, för nu verkar den ryska fisken fortfarande kunna komma till Europa.

Jag ska inte gå in i långa resonemang om ursprungsmärkning. Sanktion verkade osannolikt tidigare – nu blev det sannolikt för två veckor sedan, och sedan försvann det igen – men det skulle på ett sätt vara det allra finaste vi kan få om vi vill motverka handel med Ryssland när det gäller fisk. Då har Sverige gått mot tull, och nu är vi tillbaka på sanktion.

Jag vet fortfarande inte om Socialdemokraterna vill ha ursprungsmärkning i hela EU eller bara till Sverige. Det är en diskussion vi haft både i jordbruksutskottet och i EU-nämnden. Att ursprungsmärka fisk är väldigt svårt att få till på EU-nivå. Jag tror att det till och med är svårt att få till på svensk nivå.

Sverige kommer att fortsätta jobba. Förhoppningsvis kan det 22:a sanktionspaketet bli bättre. Vi får väl se. Den här veckans händelser har inte varit uppmuntrande. Vi kan också jobba med tullspåret.

Det är den svenska regeringens inriktning.

Anf. 80 VICE ORDFÖRANDEN:

Då tror jag att vi har fått klarhet när det gäller det.

När kabinetssekreteraren var här fick nämnden informationen att Sverige kommer att fortsätta arbeta för att få in fisk och faktiskt också konstgödsel i sanktionspaketet. Det ställde nämnden sig bakom, kan man väl säga. Det var i alla fall så samtalet gick.

När det gäller den här punkten tror jag att vi kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning men med en gemensam avvikande ståndpunkt från S, C, V och MP när det gäller ursprungsmärkningen av fisk.

Då har vi enbart dagordningspunkt 7, Övriga frågor, kvar. Det är en informationspunkt.

Anf. 81 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:
Ordförande! Jag har inga övriga frågor att ta upp.

Anf. 82 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar ändå för den informationen.

Vi tackar också statssekreteraren med medarbetare för den här gången och önskar lycka till på kommande råd och kanske också någon liten ledig stund i sommar.

Innehållsförteckning

2025/26:50

10 juli

§ 1 Allmänna frågor.....	1
Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	1
Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	1
Anf. 5 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 6 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	2
Anf. 7 JYTTE GUTELAND (S)	2
Anf. 8 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	2
Anf. 9 VICE ORDFÖRANDEN	2
Anf. 10 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	3
Anf. 11 JYTTE GUTELAND (S)	3
Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP).....	4
Anf. 13 ANNA LASSES (C).....	4
Anf. 14 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	4
Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP).....	5
Anf. 16 ELIN NILSSON (L).....	5
Anf. 17 JYTTE GUTELAND (S)	5
Anf. 18 VICE ORDFÖRANDEN	6
Anf. 19 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	6
Anf. 20 VICE ORDFÖRANDEN	6
Anf. 21 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	6
Anf. 22 VICE ORDFÖRANDEN	7
Anf. 23 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	7
Anf. 24 VICE ORDFÖRANDEN	7
Anf. 25 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	7
Anf. 26 VICE ORDFÖRANDEN	7
Anf. 27 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	7
§ 2 Utrikesfrågor.....	8
Anf. 28 VICE ORDFÖRANDEN	8
Anf. 29 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS	8
Anf. 30 VICE ORDFÖRANDEN	8
Anf. 31 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS	8
Anf. 32 ANNA LASSES (C).....	9
Anf. 33 VICE ORDFÖRANDEN	9
Anf. 34 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS	9
Anf. 35 VICE ORDFÖRANDEN	9
Anf. 36 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS	9
Anf. 37 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	11
Anf. 38 ANNA LASSES (C).....	11
Anf. 39 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS	11
Anf. 40 VICE ORDFÖRANDEN	12
Anf. 41 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS	12
Anf. 42 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	13
Anf. 43 ANNA LASSES (C).....	15
Anf. 44 REBECKA LE MOINE (MP).....	15
Anf. 45 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	15
Anf. 46 Kabinetssekreterare DAG HARTELIUS	15
Anf. 47 VICE ORDFÖRANDEN	16

Anf. 48	Kabinettssekreterare DAG HARTELIUS	16
Anf. 49	VICE ORDFÖRANDEN	17
Anf. 50	Kabinettssekreterare DAG HARTELIUS	17
Anf. 51	VICE ORDFÖRANDEN	18
§ 3	Jordbruks- och fiskefrågor	19
Anf. 52	VICE ORDFÖRANDEN	19
Anf. 53	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	19
Anf. 54	VICE ORDFÖRANDEN	19
Anf. 55	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	19
Anf. 56	VICE ORDFÖRANDEN	19
Anf. 57	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	20
Anf. 58	JYTTE GUTELAND (S)	21
Anf. 59	REBECKA LE MOINE (MP)	21
Anf. 60	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	22
Anf. 61	REBECKA LE MOINE (MP)	23
Anf. 62	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	23
Anf. 63	VICE ORDFÖRANDEN	23
Anf. 64	Statssekreterare DANIEL LILJEGREN	23
Anf. 65	JYTTE GUTELAND (S)	24
Anf. 66	STAFFAN EKLÖF (SD)	25
Anf. 67	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	25
Anf. 68	STAFFAN EKLÖF (SD)	26
Anf. 69	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	26
Anf. 70	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 71	STAFFAN EKLÖF (SD)	27
Anf. 72	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 73	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	27
Anf. 74	JYTTE GUTELAND (S)	28
Anf. 75	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 76	ANNA LASSES (C)	28
Anf. 77	REBECKA LE MOINE (MP)	29
Anf. 78	ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	29
Anf. 79	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	29
Anf. 80	VICE ORDFÖRANDEN	29
Anf. 81	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	30
Anf. 82	VICE ORDFÖRANDEN	30